

รายงาน
ของ
คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ด้านการเมือง
สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

เรื่อง “ข้อเสนอประเด็นสำคัญเพื่อการจัดทำ
ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยพรรคการเมือง”

สำนักกรรมการ ๒
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

กำหนด

(สำเนา)

ที่ (สพท) ๑๙๒๕/๒๕๕๙

สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ถนนอุทองใน เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๗ กันยายน ๒๕๕๙

เรื่อง รายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง

กราบเรียน ประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายงานของคณะกรรมการดังกล่าวข้างต้น จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ที่ประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ครั้งที่ ๙/๒๕๕๘ วันอังคารที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ ได้มีมติตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองนั้น ซึ่งกรรมการคณะนี้ ประกอบด้วย

๑. นายเสรี สุวรรณภานนท์	ประธานกรรมการ
๒. นายกษิต ภิรมย์	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. พลเอก ฐิติวัจน์ กำลิ่งเอก	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายสังศิต พิริยะรังสรรค์	รองประธานกรรมการ คนที่สาม
๕. นายชัย ชิดชอบ	ที่ปรึกษากรรมการ
๖. นายสุชน ชาลีเครือ	ที่ปรึกษากรรมการ
๗. นายวรวิทย์ ศรีอนันต์รักษา	โฆษกกรรมการ
๘. นายวันชัย สอนศิริ	โฆษกกรรมการ
๙. นายคำคุณ สิริธสมาน	กรรมการ
๑๐. พลตำรวจโท ตรีนทศ รณฤทธิวิชัย	กรรมการ
๑๑. พลเอก ธวัชชัย สมุทรสาคร	กรรมการ
๑๒. นายนิกร จำนง	กรรมการ
๑๓. พลโท วรार्ห บัญญะสิทธิ์	กรรมการ
๑๔. พลเอก วิเชียร ศิริสุนทร	กรรมการ
๑๕. นายวิทยา แก้วภราดัย	กรรมการ
๑๖. นายสมพงษ์ สระกวี	กรรมการ
๑๗. นายอรุณ จิรชวาลา	กรรมการ
๑๘. พันตรี อาณันย์ วัชรไทย์	กรรมการ
๑๙. นายวรรณธรรม กาญจนสุวรรณ	เลขานุการกรรมการ
๒๐. นางนรรรัตน์ พิมเสน	ผู้ช่วยเลขานุการกรรมการ

อนึ่ง ในคราวประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ครั้งที่ ๑๓/๒๕๕๘ เมื่อวันอังคารที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๘ ที่ประชุมเห็นชอบให้ตั้ง นายดำรงค์ พิเดช เป็นกรรมการ ในคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง

และตามที่ที่ประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ครั้งที่ ๑๗/๒๕๕๙ วันจันทร์ที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๙ ที่ประชุมได้พิจารณาและเห็นชอบรายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง เรื่อง “การเลือกตั้งที่สุจริตและเที่ยงธรรม” และที่ประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ครั้งที่ ๓๔/๒๕๕๙ วันอังคารที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๕๙ ที่ประชุมได้พิจารณาและเห็นชอบรายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง เรื่อง “ระบบพรรคการเมือง” แล้วนั้น

ในการนี้ คณะกรรมาธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง ได้นำประเด็นข้อเสนอแนะจากรายงานดังกล่าว มาจัดทำเป็นรายงาน เรื่อง “ข้อเสนอประเด็นสำคัญเพื่อการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง” เพื่อให้เป็นไปตามหลักการของร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช (ฉบับผ่านประชามติ) โดยมีการจัดเรียงหมวดหมู่ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง บัดนี้ คณะกรรมาธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง ได้พิจารณาศึกษารายงานเรื่อง “ข้อเสนอประเด็นสำคัญเพื่อการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง” ตามแผนการปฏิรูปของคณะกรรมาธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง เสร็จแล้ว

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอที่ประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศพิจารณา และหากสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศเห็นชอบด้วยกับรายงานนี้ ขอได้โปรดดำเนินการดังนี้

๑. ขอให้ส่งรายงานดังกล่าวไปยังสภานิติบัญญัติแห่งชาติ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ และคณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

๒. ขอให้มอบหมายให้ผู้แทนคณะกรรมาธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง เป็นผู้แทนสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ เพื่อเข้าชี้แจงข้อเสนอแนะและให้ข้อมูลต่อคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญและสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เกี่ยวกับหลักการสำคัญในการจัดทำข้อเสนอประเด็นสำคัญเพื่อการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ซึ่งปรากฏในรายงานฉบับนี้ต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ) เสรี สุวรรณภานนท์

(นายเสรี สุวรรณภานนท์)

ประธานกรรมาธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ
ด้านการเมือง

สำนักกรรมาธิการ ๒

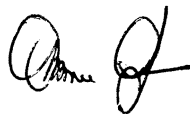
กลุ่มงานคณะกรรมการการพัฒนาการเมืองฯ

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๔๔ ๒๖๔๐ - ๔๑

โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๖๔๒

สำเนาถูกต้อง

ว่าที่ร้อยตำรวจตรี

(อาพิทธ์ สุขะนันท์)

ผู้อำนวยการสำนักกรรมาธิการ ๒

ธนพจน์ /ร่าง
ตรีทิพยนิภา /พิมพ์
ปรียาภรณ์/ตรวจ

สารบัญ

รายงานของคณะกรรมการข้าราชการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง

เรื่อง “ข้อเสนอประเด็นสำคัญเพื่อการจัดทำ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง”

	หน้า
๑. หลักการและเหตุผล	๑
๒. ข้อเสนอประเด็นสำคัญเพื่อการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง	๓
- หลักการและเหตุผล	๓
- เรื่องที่ ๑ การจัดตั้งพรรคการเมือง	๓
- เรื่องที่ ๒ การดำเนินกิจการของพรรคการเมือง	๔
- เรื่องที่ ๓ การเงินและการสนับสนุนพรรคการเมือง	๕
- เรื่องที่ ๔ การสิ้นสุดภาพ การเลิกและการยุบพรรคการเมือง	๖
- เรื่องที่ ๕ การควมบรมพรรคการเมือง	๗
- เรื่องที่ ๖ บทกำหนดโทษ	๗
- บทเฉพาะกาล	๘
๓. ตารางข้อเสนอประเด็นสำคัญเพื่อการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง	๙
- เรื่องที่ ๑ การจัดตั้งพรรคการเมือง	๙
- เรื่องที่ ๒ การดำเนินกิจการของพรรคการเมือง	๑๐
- เรื่องที่ ๓ การเงินและการสนับสนุนพรรคการเมือง	๑๓
- เรื่องที่ ๔ การสิ้นสุดภาพ การเลิกและการยุบพรรคการเมือง	๑๕
- เรื่องที่ ๕ การควมบรมพรรคการเมือง	๑๕
- เรื่องที่ ๖ บทกำหนดโทษ	๑๕
- บทเฉพาะกาล	๑๗

.....

รายงานของคณะกรรมการการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง
เรื่อง ข้อเสนอประเด็นสำคัญเพื่อการจัดทำ
ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

หลักการและเหตุผล

ตามข้อบังคับสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้กำหนดให้คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง มีอำนาจหน้าที่ศึกษา วิเคราะห์ จัดทำแนวทาง แผนการปฏิรูป วิธีการปฏิรูป พร้อมกำหนดเวลาการปฏิรูป และข้อเสนอแนะเพื่อการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง ทั้งระยะสั้นและระยะยาว รวมทั้งวิธีการปฏิรูป เพื่อให้การดำเนินงานปฏิรูปเป็นไปอย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพ และเป็นรูปธรรม สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ มาตรา ๓๙/๒ ประกอบมาตรา ๒๗ ซึ่งบัญญัติให้สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศดำเนินการให้เกิดการปฏิรูป ด้านต่าง ๆ ตามมาตรา ๒๗ สืบต่อสภาปฏิรูปแห่งชาติ โดยให้คำนึงถึงความสำคัญ เร่งด่วน และสัมฤทธิ์ผล ของการปฏิรูปในระยะเวลาที่เหลืออยู่ ทั้งนี้ เพื่อให้การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข มีความเหมาะสมกับสังคมไทย มีระบบการเลือกตั้งที่สุจริต เป็นธรรม และสอดคล้องกับ แผนปฏิรูปประเทศ ตามนโยบายของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) รัฐบาล และส่วนราชการ รวมถึง ให้ประชาชนมีส่วนร่วมต่อการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง ให้ยึดหลักการปฏิรูปในประเด็นสำคัญและเร่งด่วน ให้แล้วเสร็จก่อนการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รวมถึงการปฏิรูปการเมืองให้มีผลต่อการสร้างวัฒนธรรม ทางการเมืองใหม่ เพื่อประโยชน์สูงสุดของชาติและประชาชนโดยรวม

ตามข้อบังคับสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๘ ข้อ ๗๓ กรรมการการคณะนี้ ประกอบด้วย

๑. นายเสรี สุวรรณภานนท์	ประธานกรรมการ
๒. นายเกษิต ภิรมย์	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. พลเอก ฐิติวัฒน์ กำลังเอก	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายสังศิต พิริยะรังสรรค์	รองประธานกรรมการ คนที่สาม
๕. นายชัย ชิดชอบ	ที่ปรึกษากรรมการ
๖. นายสุชน ชาลีเครือ	ที่ปรึกษากรรมการ
๗. นายวรวิทย์ ศรีอนันต์รักษา	โฆษกกรรมการ
๘. นายวันชัย สอนศิริ	โฆษกกรรมการ
๙. นายคำคุณ สิริสมาน	กรรมการ
๑๐. นายดำรงค์ พิเดช	กรรมการ
๑๑. พลตำรวจโท ตริตศ รณฤทธิ์วิชัย	กรรมการ
๑๒. พลเอก ธวัชชัย สมุทรสาคร	กรรมการ
๑๓. นายนิกร จำนง	กรรมการ
๑๔. พลโท วรार्ห บัญญะสิทธิ์	กรรมการ
๑๕. พลเอก วิเชียร ศิริสุนทร	กรรมการ

๑๖. นายวิทยา แก้วภราดัย	กรรมการ
๑๗. นายสมพงษ์ สระกวี	กรรมการ
๑๘. นายอรุณ จีรชวาลา	กรรมการ
๑๙. พันตรี อาณันย์ วัชรโรทัย	กรรมการ
๒๐. นายวรรณธรรม กาญจนสุวรรณ	เลขานุการกรรมการ
๒๑. นางนรรัตน์ พิมเสน	ผู้ช่วยเลขานุการกรรมการ

คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง สมาชิกขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ได้นำประเด็นข้อเสนอแนะจากรายงาน เรื่อง “ระบบพรรคการเมือง” และรายงาน เรื่อง “การเลือกตั้งที่สุจริตและเที่ยงธรรม” ซึ่งได้ผ่านการพิจารณาและให้ความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิกขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศแล้ว มาจัดทำเป็นรายงาน เรื่อง “ข้อเสนอประเด็นสำคัญเพื่อการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง” เพื่อให้เป็นไปตามหลักการของร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช (ฉบับผ่านประชามติ) โดยมีการจัดเรียงหมวดหมู่ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ต่อไป

บัดนี้ คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง ได้พิจารณาศึกษารายงาน เรื่อง “ข้อเสนอประเด็นสำคัญเพื่อการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง” เสร็จแล้ว จึงขอเสนอรายงานต่อสมาชิกขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ เพื่อพิจารณา ดังนี้

ข้อเสนอประเด็นสำคัญเพื่อการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

หลักการและเหตุผล

โดยที่บทบัญญัติของร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช (ฉบับผ่านประชามติ) บัญญัติให้มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง เปิดโอกาสให้บุคคลมีเสรีภาพในการรวมกัน จัดตั้งพรรคการเมืองตามวิถีทางการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การบริหารพรรคและการดำเนินกิจกรรมของพรรคต้องเป็นไปโดยเปิดเผยและตรวจสอบได้ เปิดโอกาสให้สมาชิกพรรคมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางในการกำหนดนโยบายและมีส่วนร่วมในการคัดเลือกผู้มีความรู้ความสามารถ ซื่อสัตย์สุจริต และมีคุณธรรมจริยธรรม เข้ามาเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง เพื่อให้พรรคการเมืองพัฒนาเป็นสถาบันทางการเมืองของประชาชนซึ่งมีอุดมการณ์ทางการเมืองร่วมกัน มีมาตรการให้พรรคการเมืองสามารถดำเนินกิจกรรมได้โดยอิสระ ไม่ถูกครอบงำหรือชี้นำโดยบุคคลซึ่งมิได้เป็นสมาชิกของพรรคการเมืองนั้น มีกลไกที่กำหนดความรับผิดชอบของพรรคการเมืองในการประกาศโฆษณา นโยบายที่ได้วิเคราะห์ผลกระทบ ความคุ้มค่าและความเสี่ยงอย่างรอบด้าน รวมทั้ง มีมาตรการกำกับดูแลมิให้สมาชิกของพรรคกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ดังนั้น จึงควรมีการปฏิรูปพรรคการเมืองอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง ให้เป็นพรรคการเมืองที่ยึดมั่นในอุดมการณ์ ทำให้ประชาชนเห็นความสำคัญในการเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ทำให้สมาชิกพรรคการเมืองมีอำนาจและบทบาทในการเป็นเจ้าของพรรคการเมืองอย่างแท้จริง เกิดความเป็นประชาธิปไตยภายในพรรค ทั้งนี้ เพื่อให้พรรคการเมืองทำหน้าที่ได้อย่างสมบูรณ์ตามที่รัฐธรรมนูญ ดังข้อเสนอในการปฏิรูปพรรคการเมือง ดังต่อไปนี้

เรื่องที่ ๑ การจัดตั้งพรรคการเมือง

๑. พรรคการเมืองต้องสร้างและประกาศอุดมการณ์ที่เด่นชัด ในฐานะสถาบันทางการเมืองของประชาชนในระบอบประชาธิปไตย
๒. ให้ประชาชนเป็นสมาชิกพรรคการเมืองโดยสมัครใจ โดยไม่มีการเกณฑ์หรือว่าจ้างให้เข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง
๓. ความเป็นประชาธิปไตยควรเปิดโอกาสให้สมาชิกพรรคมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการกำหนดการบริหารและการดำเนินการได้อย่างแท้จริง โดยกรรมการบริหารพรรคการเมือง ต้องประกอบด้วยตัวแทนที่ได้รับเลือกจากสมาชิกพรรคจากแต่ละภาค ภาคละไม่น้อยกว่า ๕ คน และให้สมาชิกพรรคมีอำนาจในการเข้าชื่อเพื่อการตรวจสอบผู้บริหารพรรคและผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองของพรรคในด้านจริยธรรมและการดำเนินงานของพรรค
๔. กำหนดให้การจัดตั้ง การขยายสาขาพรรคการขยายสมาชิกพรรค ในการทำกิจกรรมของสาขาพรรค เป็นภารกิจสำคัญของพรรคการเมือง โดยให้สาขาพรรคมีบทบาทและกิจกรรมที่ต่อเนื่องสม่ำเสมอในเรื่องการจัดหาสมาชิก การจัดประชุมรายเดือน การจัดประชุมรายปี และการเสนอนโยบายของพรรคต่อประชาชนในท้องถิ่นนั้น
๕. นโยบายของพรรคการเมืองต้องสอดคล้องกับความต้องการและเป็นไปเพื่อประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริง และเป็นรูปธรรม
๖. หลักเกณฑ์ประการอื่นเป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่ไม่ขัดหรือแย้งกับร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช (ฉบับผ่านประชามติ)

เรื่องที่ ๒

การดำเนินกิจการของพรรคการเมือง

๑. กำหนดกฎเกณฑ์ หลักเกณฑ์ กิจกรรมที่ระบุชัดเจนให้พรรคการเมืองนั้น ๆ ต้องปฏิบัติอย่างเคร่งครัด และควรให้มีการรณรงค์เพื่อให้ประชาชนเข้าใจระบบพรรคการเมือง
๒. พรรคการเมืองต้องมีกิจกรรมเคลื่อนไหวในมิติต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับประโยชน์ของประชาชน โดยรัฐมีหน้าที่จัดเวที และสนับสนุนการใช้สื่อสารมวลชนของรัฐ
๓. การแข่งขันทางการเมืองควรมุ่งเน้นด้วยนโยบายของพรรคการเมือง โดยนโยบายของพรรคการเมือง ควรได้รับการเสนอและเห็นชอบโดยมติที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง
๔. กำหนดให้พรรคการเมืองต้องรับผิดชอบในการนำเสนอโนบายที่ได้รับการวิเคราะห์ผลกระทบ ความคุ้มค่า และความเสียอย่างรอบด้าน ตลอดจนจะต้องไม่สร้างปัญหาต่อระบบการเงินการคลังของประเทศ และให้ความสำคัญกับคณะกรรมการนโยบายพรรค
๕. ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินการตามนโยบายของพรรคการเมืองอย่างจริงจัง
๖. ให้หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบและควบคุมการดำเนินงานของพรรคการเมือง ดำเนินการตรวจสอบและควบคุมให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์อย่างเข้มงวด
๗. ความเป็นประชาธิปไตยควรเปิดโอกาสให้สมาชิกพรรคมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการกำหนด การบริหารและการดำเนินการได้อย่างแท้จริง โดยกรรมการบริหารพรรคการเมือง ต้องประกอบด้วยตัวแทน ที่ได้รับเลือกจากสมาชิกพรรคจากแต่ละภาค ภาคละไม่น้อยกว่า ๕ คน และให้สมาชิกพรรคมีอำนาจในการเข้าชื่อ เพื่อการตรวจสอบผู้บริหารพรรคและผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองของพรรคในด้านจริยธรรมและการดำเนินงาน ของพรรค
๘. กำหนดให้สมาชิกพรรคการเมืองมีอำนาจ มีบทบาทและมีส่วนร่วม ตลอดจนมีความรับผิดชอบ อย่างแท้จริงในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง และการคัดเลือกผู้มีความรู้ความสามารถที่ซื่อสัตย์สุจริตและ มีคุณธรรมจริยธรรมเพื่อไปเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม
๙. เพื่อประสิทธิภาพของการบริหารพรรคการเมือง ควรแยกผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและผู้บริหาร พรรคการเมืองออกจากกันอย่างชัดเจน ให้มีความเป็นอิสระจากกันในการปฏิบัติหน้าที่ไม่ให้ความทับซ้อน ระหว่าง งานบริหารพรรคการเมืองและตำแหน่งทางการเมือง
๑๐. กำหนดให้การจัดตั้ง การขยายสาขาพรรคการขยายสมาชิกพรรค ในการทำกิจกรรมของสาขาพรรค เป็นภารกิจสำคัญของพรรคการเมือง โดยให้สาขาพรรคมีบทบาทและกิจกรรมที่ต่อเนื่องสม่ำเสมอในเรื่องการ จัดหาสมาชิก การจัดประชุมรายเดือน การจัดประชุมรายปี และการเสนอโนบายของพรรคต่อประชาชน ในท้องถิ่นนั้น
๑๑. ให้สมาชิกพรรคการเมืองและผู้บริจาคเงินให้แก่พรรคการเมือง มีสิทธิเข้าชื่อร่วมกัน จำนวน ๕๐ คน เสนอให้ตั้งคณะกรรมการตรวจสอบความบกพร่องด้านคุณธรรมจริยธรรมหรือการกระทำผิดวินัยของ สมาชิกพรรคที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารพรรคการเมืองและสมาชิกพรรคการเมืองที่ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ต่อกรรมการบริหารพรรค หากพบว่ามีความผิดจริง ให้ที่ประชุมใหญ่พรรคการเมืองมีมติให้ออกจากพรรคการเมือง
๑๒. ข้อบังคับพรรคการเมืองต้องกำหนดให้ผู้ประสงค์จะลงสมัครรับเลือกตั้งทุกระดับดำเนินการ ดังนี้
 - ๑) แสดงแบบรายการเสียภาษีเงินได้ ย้อนหลัง ๓ ปี
 - ๒) แสดงเจตจำนงเพื่อประกาศให้สมาชิกพรรคและประชาชนในเขตเลือกตั้งทราบล่วงหน้า ๑ ปี (ยกเว้นกรณีการยุบสภาและการเลือกตั้งซ่อม)
 - ๓) ผ่านการฝึกอบรมการเป็นนักการเมืองตามหลักสูตรที่กฎหมายที่กำหนด

๑๓. ให้สมาชิกพรรคในเขตเลือกตั้งนั้นพึงเป็นผู้คัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งในแต่ละเขต ด้วยวิธีการเลือกตั้งขั้นต้น (Primary Vote) โดยพรรคการเมืองที่จะส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใด ต้องมีสมาชิกพรรคจำนวนไม่น้อยกว่า ๒๐๐ คน ในเขตเลือกตั้งนั้น

๑๔. การคัดเลือกเสนอบุคคลที่เหมาะสมเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองและคณะกรรมการต่าง ๆ ให้กระทำโดยมติของกรรมการบริหารพรรค

๑๕. กำหนดให้หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมือง ร่วมรับผิดชอบในการป้องกันการทุจริตการเลือกตั้งและร่วมป้องกันมิให้มีการซื้อสิทธิขายเสียง

๑๖. กำหนดให้หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองร่วมป้องกันมิให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือผู้สนับสนุนไปกระทำความผิดต่อกฎหมายเลือกตั้ง ประกาศ หรือคำสั่งของคณะกรรมการเลือกตั้ง (กกต.)

หากปรากฏว่ามีเหตุแห่งการกระทำความผิดเกิดขึ้นและได้รับแจ้งอย่างมีข้อมูลหลักฐานแล้ว หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่เพิกเฉยหรือรู้เห็นเป็นใจในการกระทำความผิด หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองจะต้องดำเนินการแก้ไขปัญหานั้นที่ และแจ้งให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ได้รับทราบในทุก ๆ กรณี

เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ได้รับแจ้งดังกล่าวแล้ว จะต้องมีการติดตามตรวจสอบเรื่องที่แจ้งนั้นทันที หากหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองรู้แล้วเพิกเฉย ถือว่ารู้เห็นเป็นใจในการกระทำความผิดด้วย

๑๗. หลักเกณฑ์ประการอื่นเป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่ไม่ขัดหรือแย้งกับร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช (ฉบับผ่านประชามติ)

เรื่องที่ ๓

การเงินและการสนับสนุนพรรคการเมือง

๑. กำหนดให้มีมาตรการป้องกันระบบทุนครอบงำพรรคการเมือง เพื่อมิให้มีการนำเงินที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายมาสนับสนุนการเลือกตั้ง

๒. การกำหนดมาตรการลงโทษนักธุรกิจการเมืองและนายทุนพรรคการเมือง โดยกำหนดให้มีมาตรการที่รุนแรงเพื่อลงโทษนายทุน กลุ่มทุน หรือธุรกิจการเมือง ที่นำเงินมาลงทุนในพรรคการเมืองเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด ตลอดจนมาตรการเพื่อลงโทษสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาที่มีพฤติกรรมรับเงินหรือผลประโยชน์อื่นใดจากกลุ่มทุนทางการเมืองเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด ดังต่อไปนี้

๑) ห้ามผู้ใดหรือนิติบุคคลใดสนับสนุนเงินลงทุนให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมือง ในทุกกรณี เว้นแต่ได้บริจาคเงินตามที่กฎหมายกำหนด

๒) ห้ามผู้สมัครรับเลือกตั้งนำเงินของบุคคลหรือของนิติบุคคลใดมาใช้จ่ายหรือสนับสนุนการเลือกตั้ง โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่ว่ากรณีใด ๆ

๓) ห้ามพรรคการเมือง หัวหน้าพรรค กรรมการบริหารพรรค หรือตัวแทน รับเงินบริจาคหรือเงินช่วยเหลือใด ๆ ที่ผิดกฎหมาย

๓. ให้มีการบริจาคและการชำระค่าธรรมเนียมสมาชิกให้พรรค โดยให้รัฐมีมาตรการสร้างแรงจูงใจ ดังนี้

๑) ให้สมาชิกพรรคชำระค่าธรรมเนียมรายปี รายละไม่เกิน ๒๐๐ บาทต่อปี และให้รัฐมีมาตรการสร้างแรงจูงใจโดยการอุดหนุนเงินเพิ่มเติมให้แก่พรรคการเมืองอีกหนึ่งเท่าของค่าธรรมเนียมที่สมาชิกแต่ละรายชำระ

๒) ให้พรรคการเมืองมีมติรับรองรายชื่อความเป็นสมาชิกพรรคการเมืองที่มีอยู่เดิม แล้วให้พรรคการเมืองนั้นแจ้งยืนยันยืนยันความเป็นสมาชิกต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ พร้อมทั้งให้เรียกเก็บค่าสมาชิกพรรคการเมืองคนละไม่เกิน ๒๐๐ บาทต่อปี ตามอัตราที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง

หากผู้ที่เป็นสมาชิกพรรคการเมืองเดิมคนใดไม่ชำระเงินค่าสมาชิก พรรคการเมืองนั้นก็จะไม่ได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐเฉพาะส่วนที่สมาชิกนั้นไม่ชำระค่าสมาชิก

สำหรับผู้ที่เคยเป็นสมาชิกพรรคการเมืองและผู้ที่เพิ่งสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองเมื่อสมัครเป็นสมาชิกและมีการชำระค่าธรรมเนียมรายปีแล้ว ให้พรรคการเมืองนั้นจัดเก็บข้อมูลสมาชิกพรรคการเมืองด้วยระบบฐานข้อมูล สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือวิธีการอย่างอื่นที่สะดวกและรวดเร็ว โดยหากสมาชิกพรรคการเมืองคนใดไม่ชำระค่าสมาชิก ก็คงให้เป็นสมาชิกพรรคการเมืองนั้นต่อไปเพียงพรรคการเมืองเดียว แต่พรรคการเมืองนั้นจะไม่ได้รับเงินสมทบจากรัฐในส่วนที่สมาชิกพรรคได้ชำระค่าสมาชิกพรรคมาแล้ว

ทั้งนี้ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการรับชำระค่าธรรมเนียมรายปีของสมาชิกพรรคการเมืองทุกพรรค

๓) ผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประจำปีสามารถแจ้งความจำนงของตนที่จะบริจาคเงินภาษีให้พรรคการเมืองได้จำนวนหนึ่งพรรค รายละ ๒๐๐ บาทต่อปี หรือไม่บริจาคให้พรรคใดก็ได้ โดยรัฐจะจัดสรรงบประมาณรายปีให้กับพรรคการเมืองนั้น ๆ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนด โดยคณะกรรมการการเลือกตั้งและกระทรวงการคลัง

๔) บุคคลหรือนิติบุคคลสามารถนำจำนวนเงินที่บริจาคให้แก่พรรคการเมืองไปลดหย่อนภาษีได้ตามที่จ่ายจริง แต่ไม่เกินร้อยละ ๕ ของรายได้พึงประเมินที่ยื่นต่อกรมสรรพากร

๕) พรรคการเมืองขนาดเล็กพึงได้รับเงินสนับสนุนจากหน่วยงานหรือองค์กรที่มีหน้าที่ในการส่งเสริมหรือสนับสนุนพรรคการเมืองตามที่กฎหมายกำหนด

๖) ควรมีตัวแทนพรรคการเมืองเป็นกรรมการในกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด

๔. พรรคการเมืองต้องจัดทำบัญชีงบประมาณของพรรคการเมือง และให้เปิดเผยข้อมูลดังกล่าวต่อสาธารณะ

๕. พรรคการเมืองต้องเสนอการใช้งบประมาณของพรรคการเมืองต่อที่ประชุมใหญ่พรรค โดยสมาชิกพรรคและประชาชนทั่วไปมีสิทธิเข้าถึงข้อมูลได้

๖. ต้องมีระบบการตรวจสอบบัญชีรายรับรายจ่ายของพรรคการเมืองโดยผู้ตรวจสอบบัญชีที่มีมาตรฐานการตรวจสอบบัญชีเทียบเคียงได้กับการตรวจสอบบัญชีของบริษัทมหาชน

๗. หลักเกณฑ์ประการอื่นเป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่ไม่ขัดหรือแย้งกับร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช (ฉบับผ่านประชามติ)

เรื่องที่ ๔

การสิ้นสภาพ การเลิกและการยุบพรรคการเมือง

๑. การยุบพรรคการเมืองจะกระทำมิได้ เว้นแต่พรรคการเมืองที่กระทำความผิดอันเป็นการล้มล้างระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและทำลายความมั่นคงของชาติ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

๒. หลักเกณฑ์ประการอื่นเป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่ไม่ขัดหรือแย้งกับร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช (ฉบับผ่านประชามติ)

เรื่องที่ ๕

การควบคุมพรรคการเมือง

หลักเกณฑ์เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่ไม่ขัดหรือแย้งกับร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช (ฉบับผ่านประชามติ)

เรื่องที่ ๖

บทกำหนดโทษ

๑. การกำหนดมาตรการลงโทษนักธุรกิจการเมืองและนายทุนพรรคการเมือง โดยกำหนดให้มีมาตรการที่รุนแรงเพื่อลงโทษนายทุน กลุ่มทุน หรือธุรกิจการเมือง ที่นำเงินมาลงทุนในพรรคการเมืองเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด ตลอดจนมาตรการเพื่อลงโทษสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาที่มีพฤติกรรมรับเงินหรือผลประโยชน์อื่นใดจากกลุ่มทุนทางการเมืองเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด ดังต่อไปนี้

๑) ห้ามผู้ใดหรือนิติบุคคลใดสนับสนุนเงินลงทุนให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองในทุกกรณี เว้นแต่ได้บริจาคเงินตามที่กฎหมายกำหนด

๒) ห้ามผู้สมัครรับเลือกตั้งนำเงินของบุคคลหรือของนิติบุคคลใดมาใช้จ่ายหรือสนับสนุนการเลือกตั้งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่ว่ากรณีใด ๆ

๓) ห้ามพรรคการเมือง หัวหน้าพรรค กรรมการบริหารพรรค หรือตัวแทน รับเงินบริจาคหรือเงินช่วยเหลือใด ๆ ที่ผิดกฎหมาย

๔) ผู้กระทำความผิดมีโทษจำคุก ๕ ปี ถึง ๑๐ ปี โดยไม่มีการรอกการลงโทษหรือรอกการกำหนดโทษ และมีโทษปรับจำนวน ๒๐ ล้านบาท และหากเป็นนิติบุคคลที่กระทำความผิด ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.) เข้าตรวจสอบกระแสการเงินหมุนเวียนในนิติบุคคลนั้นได้ด้วย

๕) ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ตัวแทนผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือบุคคลใดที่เกี่ยวข้องกับผู้สมัครคนใด รับเงินที่มาจาก การสนับสนุนที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายข้างต้น ให้มีโทษจำคุกไม่เกิน ๑๐ ปี โดยไม่มีการรอกการลงโทษหรือรอกการกำหนดโทษ และมีโทษปรับจำนวน ๒๐ ล้านบาท พร้อมถูกเพิกถอนสิทธิการสมัครรับเลือกตั้งตลอดชีวิต

๒. กรณีมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้สมัครผู้ใด หรือมีผู้ใดกระทำความผิดต่อกฎหมายเลือกตั้ง หากเป็นการกระทำความผิดอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ระเบียบหรือประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) หรือมีพฤติการณ์ที่เชื่อได้ว่าผู้สมัครผู้ใดก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำ สนับสนุน หรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลอื่นกระทำการดังกล่าว หรือรู้ว่ามีกระทำการดังกล่าวแล้วไม่ดำเนินการเพื่อระงับการกระทำนั้น ถ้าคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) เห็นว่าการกระทำนั้นน่าจะมีผลให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) วินิจฉัยแล้วยื่นคำร้องต่อศาลฎีกา เพื่อให้ศาลฎีกาสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งผู้สมัครที่กระทำการเช่นนั้นตลอดชีวิต

ถ้าการกระทำของบุคคลที่เป็นความผิดต่อกฎหมายที่ปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าหัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดมีส่วนรู้เห็น หรือปล่อยให้พลละเลย หรือทราบถึงการกระทำนั้นแล้วมิได้ยับยั้งหรือแก้ไขเพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้ถือว่าพรรคการเมืองนั้นกระทำการเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง เพื่อดำเนินคดีเอาผิดกับบุคคลดังกล่าวตามกฎหมาย

ในการนี้ ให้ถือว่าคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) เป็นผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และหากมีความผิดเกิดขึ้นซึ่งทำให้ต้องมีการเลือกตั้งใหม่ในเขตหรือพื้นที่การเลือกตั้งนั้น ให้ผู้กระทำความผิดและพรรคการเมืองนั้นต้องร่วมกันชดเชยค่าใช้จ่ายสำหรับการเลือกตั้งดังกล่าว

๓. ในกรณีที่หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองรัฐถึงเหตุแห่งการที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งในนามของพรรคการเมืองหรือผู้ช่วยหาเสียงของพรรคการเมืองไปกระทำความผิดต่อกฎหมายเลือกตั้ง ประกาศ หรือคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) แล้วเพิกเฉย ถือว่าหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองรู้เห็นเป็นใจในการกระทำความผิดดังกล่าว ถือเป็นความผิด มีโทษต้องถูกตัดสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้งตลอดชีวิต

๔. หลักเกณฑ์ประการอื่นเป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่ไม่ขัดหรือแย้งกับร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช (ฉบับผ่านประชามติ)

บทเฉพาะกาล

ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ

คณะกรรมการการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง จึงขอเสนอรายงาน เรื่อง “ข้อเสนอประเด็นสำคัญเพื่อการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง” เพื่อให้สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ได้โปรดพิจารณา หากสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศเห็นชอบด้วยกับรายงานนี้ ขอได้โปรดดำเนินการดังนี้

๑. ขอให้ส่งรายงานไปยังสภานิติบัญญัติแห่งชาติ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ และคณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

๒. ขอให้มอบหมายให้ผู้แทนคณะกรรมการการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง เป็นผู้แทนสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ เพื่อเข้าชี้แจงข้อเสนอแนะและให้ข้อมูลต่อคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ และสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เกี่ยวกับหลักการสำคัญในการจัดทำข้อเสนอประเด็นสำคัญเพื่อการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ซึ่งปรากฏในรายงานฉบับนี้ต่อไป

(นายวรรณธรรม กาญจนสุวรรณ)

เลขาธิการกรรมการการ

ตารางข้อเสนอประเด็นสำคัญเพื่อการจัดทำ
ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

ประเด็นข้อเสนอแนะ	ที่มาจากรายงานการปฏิรูปประเทศ ด้านการเมือง
เรื่องที่ ๑ การจัดตั้งพรรคการเมือง	
๑. พรรคการเมืองต้องสร้างและประกาศอุดมการณ์ที่เด่นชัด ในฐานะสถาบันทางการเมืองของประชาชนในระบอบประชาธิปไตย	ระบบพรรคการเมือง ประเด็นทำให้พรรคการเมืองเป็นสถาบันทางการเมืองของประชาชนอย่างแท้จริงและไม่ถูกครอบงำจากนายทุนพรรคการเมือง
๒. ให้ประชาชนเป็นสมาชิกพรรคการเมืองโดยสมัครใจ โดยไม่มีการเกณฑ์หรือว่าจ้างให้เข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง	ระบบพรรคการเมือง ประเด็นทำให้ประชาชนให้ความสำคัญในการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองและทำให้สมาชิกพรรคการเมืองมีบทบาทความเป็นเจ้าของพรรคการเมือง
๓. ความเป็นประชาธิปไตยควรเปิดโอกาสให้สมาชิกพรรคมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการกำหนดการบริหารและการดำเนินการได้อย่างแท้จริง โดยกรรมการบริหารพรรคการเมือง ต้องประกอบด้วยตัวแทนที่ได้รับเลือกจากสมาชิกพรรคจากแต่ละภาค ภาคละไม่น้อยกว่า ๕ คน และให้สมาชิกพรรคมีอำนาจในการเข้าชื่อเพื่อการตรวจสอบผู้บริหารพรรคและผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองของพรรคในด้านจริยธรรมและการดำเนินงานของพรรค	ระบบพรรคการเมือง ประเด็นปรับปรุงโครงสร้างการบริหารของพรรคการเมืองให้มีประสิทธิภาพและมีความเป็นประชาธิปไตยภายในพรรค
๔. กำหนดให้การจัดตั้ง การขยายสาขาพรรคการขยายสมาชิกพรรค ในการทำกิจกรรมของสาขาพรรค เป็นภารกิจสำคัญของพรรคการเมือง โดยให้สาขาพรรคมีบทบาทและกิจกรรมที่ต่อเนื่องสม่ำเสมอในเรื่องการจัดหาสมาชิก การจัดประชุมรายเดือน การจัดประชุมรายปี และการเสนอนโยบายของพรรคต่อประชาชนในท้องถิ่นนั้น	ระบบพรรคการเมือง ประเด็นปรับปรุงโครงสร้างการบริหารของพรรคการเมืองให้มีประสิทธิภาพและมีความเป็นประชาธิปไตยภายในพรรค
๕. นโยบายของพรรคการเมืองต้องสอดคล้องกับความต้องการและเป็นไปเพื่อประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริงและเป็นรูปธรรม	ระบบพรรคการเมือง ประเด็นให้พรรคการเมืองมีพันธสัญญาประชาคมโดยนโยบายของพรรคการเมือง

ประเด็นข้อเสนอแนะ	ที่มาจากรายงานการปฏิรูปประเทศ ด้านการเมือง
๖. หลักเกณฑ์ประการอื่นเป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่ไม่ขัดหรือแย้งกับร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช (ฉบับผ่านประชามติ)	
เรื่องที่ ๒ การดำเนินกิจการของพรรคการเมือง	
๑. กำหนดกฎเกณฑ์ หลักเกณฑ์ กิจกรรมที่ระบุชัดเจนให้พรรคการเมืองนั้น ๆ ต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัดและควรให้มีการรณรงค์เพื่อให้ประชาชนเข้าใจระบบพรรคการเมือง	ระบบพรรคการเมือง ประเด็นทำให้พรรคการเมืองเป็นสถาบันทางการเมืองของประชาชนอย่างแท้จริงและไม่ถูกรวบงำจากนายทุนพรรคการเมือง
๒. พรรคการเมืองต้องมีกิจกรรมเคลื่อนไหวในมิติต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับประโยชน์ของประชาชน โดยรัฐมีหน้าที่จัดเวที และสนับสนุนการใช้สื่อสารมวลชนของรัฐ	ระบบพรรคการเมือง ประเด็นทำให้ประชาชนให้ความสำคัญในการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองและทำให้สมาชิกพรรคการเมืองมีบทบาทความเป็นเจ้าของพรรคการเมือง
๓. การแข่งขันทางการเมืองควรมุ่งเน้นด้วยนโยบายของพรรคการเมือง โดยนโยบายของพรรคการเมืองควรได้รับการเสนอและเห็นชอบโดยมติที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง	ระบบพรรคการเมือง ประเด็นให้พรรคการเมืองมีพันธสัญญาประชาคมโดยนโยบายของพรรคการเมือง
๔. กำหนดให้พรรคการเมืองต้องรับผิดชอบในการนำเสนอแนะนโยบายที่ได้รับการวิเคราะห์ผลกระทบ ความคุ้มค่าและความเสี่ยงอย่างรอบด้าน ตลอดจนจะต้องไม่สร้างปัญหาต่อระบบการเงินการคลังของประเทศ และให้ความสำคัญกับคณะกรรมการนโยบายพรรค	ระบบพรรคการเมือง ประเด็นให้พรรคการเมืองมีพันธสัญญาประชาคมโดยนโยบายของพรรคการเมือง
๕. ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินการตามนโยบายของพรรคการเมืองอย่างจริงจัง	ระบบพรรคการเมือง ประเด็นการควบคุมและตรวจสอบการดำเนินงานของพรรคการเมือง และการยุบพรรคการเมือง
๖. ให้องค์กรที่มีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบและควบคุมการดำเนินงานของพรรคการเมืองดำเนินการตรวจสอบและควบคุมให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์อย่างเข้มงวด	ระบบพรรคการเมือง ประเด็นการควบคุมและตรวจสอบการดำเนินงานของพรรคการเมือง และการยุบพรรคการเมือง
๗. ความเป็นประชาธิปไตยควรเปิดโอกาสให้สมาชิกพรรคมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการกำหนดการบริหารและการดำเนินการได้อย่างแท้จริง โดยกรรมการบริหารพรรคการเมือง ต้องประกอบด้วยตัวแทนที่ได้รับเลือกจากสมาชิกพรรคจากแต่ละภาค ภาคละไม่น้อยกว่า ๕ คน และให้สมาชิกพรรคมีอำนาจในการเข้าชื่อเพื่อการ	ระบบพรรคการเมือง ประเด็นปรับปรุงโครงสร้างการบริหารของพรรคการเมืองให้มีประสิทธิภาพและมีความเป็นประชาธิปไตยภายในพรรค

ประเด็นข้อเสนอแนะ	ที่มาจากรายงานการปฏิรูปประเทศ ด้านการเมือง
ตรวจสอบผู้บริหารพรรคและผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองของพรรคในด้านจริยธรรมและการดำเนินงานของพรรค	
๘. กำหนดให้สมาชิกพรรคการเมืองมีอำนาจ มีบทบาทและมีส่วนร่วม ตลอดจนมีความรับผิดชอบอย่างแท้จริง ในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง และการคัดเลือกผู้มีความรู้ความสามารถที่ซื่อสัตย์สุจริตและมีคุณธรรม จริยธรรมเพื่อไปเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม	ระบบพรรคการเมือง ประเด็นทำให้ประชาชนให้ความสำคัญในการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองและทำให้สมาชิกพรรคการเมืองมีบทบาทความเป็นเจ้าของพรรคการเมือง
๙. เพื่อประสิทธิภาพของการบริหารพรรคการเมือง ควรแยกผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและผู้บริหารพรรคการเมืองออกจากกันอย่างชัดเจน ให้มีความเป็นอิสระจากกันในการปฏิบัติหน้าที่ไม่ให้ความทับซ้อน ระหว่างงานบริหารพรรคการเมืองและตำแหน่งทางการเมือง	ระบบพรรคการเมือง ประเด็นปรับปรุงโครงสร้างการบริหารของพรรคการเมืองให้มีประสิทธิภาพและมีความเป็นประชาธิปไตยภายในพรรค
๑๐. กำหนดให้การจัดตั้ง การขยายสาขาพรรคการขยายสมาชิกพรรค ในการทำกิจกรรมของสาขาพรรค เป็นภารกิจสำคัญของพรรคการเมือง โดยให้สาขาพรรคมีบทบาทและกิจกรรมที่ต่อเนื่องสม่ำเสมอในเรื่องการจัดหาสมาชิก การจัดประชุมรายเดือน การจัดประชุมรายปี และการเสนอนโยบายของพรรคต่อประชาชนในท้องถิ่นนั้น	ระบบพรรคการเมือง ประเด็นปรับปรุงโครงสร้างการบริหารของพรรคการเมืองให้มีประสิทธิภาพและมีความเป็นประชาธิปไตยภายในพรรค
๑๑. ให้สมาชิกพรรคการเมืองและผู้บริจาคเงินให้แก่พรรคการเมือง มีสิทธิเข้าชื่อร่วมกัน จำนวน ๕๐ คน เสนอให้ตั้งคณะกรรมการตรวจสอบความบกพร่องด้านคุณธรรมจริยธรรมหรือการกระทำผิดวินัยของสมาชิกพรรคที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารพรรคการเมืองและสมาชิกพรรคการเมืองที่ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต่อกรรมการบริหารพรรค หากพบว่ามีผิดจริง ให้ที่ประชุมใหญ่พรรคการเมืองมีมติให้ออกจากพรรคการเมือง	ระบบพรรคการเมือง ประเด็นทำให้ประชาชนให้ความสำคัญในการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองและทำให้สมาชิกพรรคการเมืองมีบทบาทความเป็นเจ้าของพรรคการเมือง
๑๒. ข้อบังคับพรรคการเมืองต้องกำหนดให้ผู้ที่ประสงค์จะลงสมัครรับเลือกตั้งทุกระดับดำเนินการ ดังนี้ ๑) แสดงแบบรายการเสียภาษีเงินได้ ย้อนหลัง ๓ ปี ๒) แสดงเจตจำนงเพื่อประกาศให้สมาชิกพรรคและประชาชนในเขตเลือกตั้งทราบล่วงหน้า ๑ ปี (ยกเว้นกรณีการยุบสภาและการเลือกตั้งซ่อม) ๓) ผ่านการฝึกอบรมการเป็นนักการเมืองตามหลักสูตรที่กฎหมายที่กำหนด	ระบบพรรคการเมือง ประเด็นทำให้ประชาชนให้ความสำคัญในการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองและทำให้สมาชิกพรรคการเมืองมีบทบาทความเป็นเจ้าของพรรคการเมือง

ประเด็นข้อเสนอแนะ	ที่มาจากรายงานการปฏิรูปประเทศ ด้านการเมือง
<p>๑๓. ให้สมาชิกพรรคในเขตเลือกตั้งนั้นพึงเป็นผู้คัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งในแต่ละเขต ด้วยวิธีการเลือกตั้งขั้นต้น (Primary Vote) โดยพรรคการเมืองที่จะส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใด ต้องมีสมาชิกพรรคจำนวนไม่น้อยกว่า ๒๐๐ คน ในเขตเลือกตั้งนั้น</p>	<p>การเลือกตั้งที่สุจริตและเที่ยงธรรม ประเด็นปฏิรูปการป้องกันธุรกิจการเมืองและนายทุนพรรคการเมือง</p> <p>ระบบพรรคการเมือง ประเด็นทำให้ประชาชนให้ความสำคัญในการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองและทำให้สมาชิกพรรคการเมืองมีบทบาทความเป็นเจ้าของพรรคการเมือง</p>
<p>๑๔. การคัดเลือกเสนอบุคคลที่เหมาะสมเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองและคณะกรรมการต่าง ๆ ให้กระทำโดยมติของกรรมการบริหารพรรค</p>	<p>ระบบพรรคการเมือง ประเด็นปรับปรุงโครงสร้างการบริหารของพรรคการเมืองให้มีประสิทธิภาพและมีความเป็นประชาธิปไตยภายในพรรค</p>
<p>๑๕. กำหนดให้หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมือง ร่วมรับผิดชอบในการป้องกันการทุจริตการเลือกตั้งและร่วมป้องกันมิให้มีการซื้อสิทธิขายเสียง</p>	<p>การเลือกตั้งที่สุจริตและเที่ยงธรรม ประเด็นให้มีมาตรการป้องกันการทุจริตการเลือกตั้งและการซื้อสิทธิขายเสียง</p>
<p>๑๖. กำหนดให้หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองร่วมป้องกันมิให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือผู้สนับสนุนไปกระทำความผิดต่อกฎหมายเลือกตั้ง ประกาศ หรือคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.)</p> <p>หากปรากฏว่ามีเหตุแห่งการกระทำความผิดเกิดขึ้นและได้รับแจ้งอย่างมีข้อมูลหลักฐานแล้ว หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่เพิกเฉยหรือรู้เห็นเป็นใจในการกระทำความผิด หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองจะต้องดำเนินการแก้ไขปัญหาทันที และแจ้งให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ได้รับทราบในทุก ๆ กรณี</p> <p>เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ได้รับแจ้งดังกล่าวแล้ว จะต้องมีการติดตามตรวจสอบเรื่องที่แจ้งนั้นทันที หากหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองรู้แล้วเพิกเฉย ถือว่ารู้เห็นเป็นใจในการกระทำความผิดด้วย</p>	<p>การเลือกตั้งที่สุจริตและเที่ยงธรรม ประเด็นให้มีมาตรการป้องกันการทุจริตการเลือกตั้งและการซื้อสิทธิขายเสียง</p>

ประเด็นข้อเสนอแนะ	ที่มาจากรายงานการปฏิรูปประเทศ ด้านการเมือง
๑๗. หลักเกณฑ์ประการอื่นเป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่ไม่ขัดหรือแย้งกับร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช (ฉบับผ่านประชามติ)	
เรื่องที่ ๓ การเงินและการสนับสนุนพรรคการเมือง	
๑. กำหนดให้มีมาตรการป้องกันระบบทุนครอบงำพรรคการเมือง เพื่อมิให้มีการนำเงินที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายมาสนับสนุนการเลือกตั้ง	การเลือกตั้งที่สุจริตและเที่ยงธรรม ประเด็นปฏิรูปการป้องกันธุรกิจการเมืองและนายทุนพรรคการเมือง
<p>๒. การกำหนดมาตรการลงโทษนักธุรกิจการเมืองและนายทุนพรรคการเมือง โดยกำหนดให้มีมาตรการที่รุนแรงเพื่อลงโทษนายทุน กลุ่มทุน หรือธุรกิจการเมือง ที่นำเงินมาลงทุนในพรรคการเมืองเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด ตลอดจนมาตรการเพื่อลงโทษสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาที่มีพฤติกรรมรับเงินหรือผลประโยชน์อื่นใดจากกลุ่มทุนทางการเมืองเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด ดังต่อไปนี้</p> <p>๑) ห้ามผู้ใดหรือนิติบุคคลใดสนับสนุนเงินลงทุนให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองในทุกกรณี เว้นแต่ได้บริจาคเงินตามที่กฎหมายกำหนด</p> <p>๒) ห้ามผู้สมัครรับเลือกตั้งนำเงินของบุคคลหรือของนิติบุคคลใดมาใช้จ่ายหรือสนับสนุนการเลือกตั้ง โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่ว่ากรณีใด ๆ</p> <p>๓) ห้ามพรรคการเมือง หัวหน้าพรรค กรรมการบริหารพรรค หรือตัวแทน รับเงินบริจาคหรือเงินช่วยเหลือใด ๆ ที่ผิดกฎหมาย</p>	การเลือกตั้งที่สุจริตและเที่ยงธรรม ประเด็นการกำหนดมาตรการลงโทษ ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการเลือกตั้งอย่างเฉียบขาด
<p>๓. ให้มีการบริจาคและการชำระค่าธรรมเนียมสมาชิกให้พรรค โดยให้รัฐมีมาตรการสร้างแรงจูงใจ ดังนี้</p> <p>๑) ให้สมาชิกพรรคชำระค่าธรรมเนียมรายปี รายละไม่เกิน ๒๐๐ บาทต่อปี และให้รัฐมีมาตรการสร้างแรงจูงใจโดยการอุดหนุนเงินเพิ่มเติมให้แก่พรรคการเมืองอีกหนึ่งเท่าของค่าธรรมเนียมที่สมาชิกแต่ละรายชำระ</p> <p>๒) ให้พรรคการเมืองมีมติรับรองรายชื่อความเป็นสมาชิกพรรคการเมืองที่มีอยู่เดิม แล้วให้พรรคการเมืองนั้นแจ้งยืนยันยืนยันความเป็นสมาชิกต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ พร้อมทั้งให้เรียกเก็บค่าสมาชิกพรรคการเมืองคนละไม่เกิน ๒๐๐ บาทต่อปี ตามอัตราที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง</p>	ระบบพรรคการเมือง ประเด็นทำให้พรรคการเมืองเป็นสถาบันทางการเมืองของประชาชนอย่างแท้จริงและไม่ถูกครอบงำจากนายทุนพรรคการเมือง

ประเด็นข้อเสนอแนะ	ที่มาจากรายงานการปฏิรูปประเทศ ด้านการเมือง
<p>หากผู้ที่เป็นสมาชิกพรรคการเมืองเดิมคนใดไม่ชำระเงินค่าสมาชิก พรรคการเมืองนั้นก็จะไม่ได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐเฉพาะส่วนที่สมาชิกนั้นไม่ชำระค่าสมาชิก</p> <p>สำหรับผู้ที่เคยเป็นสมาชิกพรรคการเมืองและผู้เพิ่งสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมือง เมื่อสมัครเป็นสมาชิกและมีการชำระค่าธรรมเนียมรายปีแล้ว ให้พรรคการเมืองนั้นจัดเก็บข้อมูลสมาชิกพรรคการเมืองด้วยระบบฐานข้อมูล สื่อดีเล็กทรอนิกส์ หรือวิธีการอย่างอื่นที่สะดวกและรวดเร็ว โดยหากสมาชิกพรรคการเมืองคนใดไม่ชำระค่าสมาชิก ก็คงให้เป็นสมาชิกพรรคการเมืองนั้นต่อไปเพียงพรรคการเมืองเดียว แต่พรรคการเมืองนั้นจะไม่ได้รับเงินสมทบจากรัฐในส่วนที่สมาชิกพรรคได้ชำระค่าสมาชิกพรรคมาแล้ว</p> <p>ทั้งนี้ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการรับชำระค่าธรรมเนียมรายปีของสมาชิกพรรคการเมืองทุกพรรค</p> <p>๓) ผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประจำปีสามารถแจ้งความจำนงของตนที่จะบริจาคเงินภาษีให้พรรคการเมืองได้จำนวนหนึ่งพรรค รายละ ๒๐๐ บาทต่อปี หรือไม่บริจาคให้พรรคใดก็ได้ โดยรัฐจะจัดสรรงบประมาณรายปีให้กับพรรคการเมืองนั้น ๆ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนด โดยคณะกรรมการการเลือกตั้งและกระทรวงการคลัง</p> <p>๔) บุคคลหรือนิติบุคคลสามารถนำจำนวนเงินที่บริจาคให้แก่พรรคการเมืองไปลดหย่อนภาษีได้ตามที่จ่ายจริง แต่ไม่เกินร้อยละ ๕ ของรายได้พึงประเมินที่ยื่นต่อกรมสรรพากร</p> <p>๕) พรรคการเมืองขนาดเล็กพึงได้รับเงินสนับสนุนจากหน่วยงานหรือองค์กรที่มีหน้าที่ในการส่งเสริมหรือสนับสนุนพรรคการเมืองตามที่กฎหมายกำหนด</p> <p>๖) ควรมีตัวแทนพรรคการเมืองเป็นกรรมการในกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด</p>	
<p>๔. พรรคการเมืองต้องจัดทำบัญชีงบประมาณของพรรคการเมือง และให้เปิดเผยข้อมูลดังกล่าวต่อสาธารณะ</p>	<p>ระบบพรรคการเมือง ประเด็นการควบคุมและตรวจสอบการดำเนินงานของพรรคการเมือง และการยุบพรรคการเมือง</p>

ประเด็นข้อเสนอแนะ	ที่มาจากรายงานการปฏิรูปประเทศ ด้านการเมือง
๕. พรรคการเมืองต้องเสนอการใช้งบประมาณของพรรคการเมืองต่อที่ประชุมใหญ่พรรค โดยสมาชิกพรรคและประชาชนทั่วไปมีสิทธิเข้าถึงข้อมูลได้	ระบบพรรคการเมือง ประเด็นการควบคุมและตรวจสอบการดำเนินงานของพรรคการเมือง และการยุบพรรคการเมือง
๖. ต้องมีระบบการตรวจสอบบัญชีรายรับรายจ่ายของพรรคการเมืองโดยผู้ตรวจสอบบัญชีที่มีมาตรฐาน การตรวจสอบบัญชีเทียบเคียงได้กับการตรวจสอบบัญชีของบริษัทมหาชน	ระบบพรรคการเมือง ประเด็นการควบคุมและตรวจสอบการดำเนินงานของพรรคการเมือง และการยุบพรรคการเมือง
๗. หลักเกณฑ์ประการอื่นเป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่ไม่ขัดหรือแย้งกับร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช (ฉบับผ่านประชามติ)	
เรื่องที่ ๔ การสืบสภาพ การเลิกและการยุบพรรคการเมือง	
๑. การยุบพรรคการเมืองจะกระทำมิได้ เว้นแต่พรรคการเมืองที่กระทำความผิดอันเป็นการล้มล้างระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และทำลายความมั่นคงของชาติ ตามที่กฎหมายบัญญัติ	ระบบพรรคการเมือง ประเด็นการควบคุมและตรวจสอบการดำเนินงานของพรรคการเมือง และการยุบพรรคการเมือง
๒. หลักเกณฑ์ประการอื่นเป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่ไม่ขัดหรือแย้งกับร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช (ฉบับผ่านประชามติ)	
เรื่องที่ ๕ การควบรวมพรรคการเมือง	
หลักเกณฑ์เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่ไม่ขัดหรือแย้งกับร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช (ฉบับผ่านประชามติ)	
เรื่องที่ ๖ บทกำหนดโทษ	
๑. การกำหนดมาตรการลงโทษนักธุรกิจการเมืองและนายทุนพรรคการเมือง โดยกำหนดให้มีมาตรการที่รุนแรงเพื่อลงโทษนายทุน กลุ่มทุน หรือธุรกิจการเมือง ที่นำเงินมาลงทุนในพรรคการเมืองเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด ตลอดจนมาตรการเพื่อลงโทษสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาที่มีพฤติกรรมรับเงินหรือผลประโยชน์อื่นใดจากกลุ่มทุนทางการเมืองเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด ดังต่อไปนี้ ๑) ห้ามผู้ใดหรือนิติบุคคลใดสนับสนุนเงินลงทุนให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองในทุกกรณี เว้นแต่ได้บริจาคเงินตามที่กฎหมายกำหนด	การเลือกตั้งที่สุจริตและเที่ยงธรรม ประเด็นการกำหนดมาตรการลงโทษ ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการเลือกตั้งอย่างเฉียบขาด

ประเด็นข้อเสนอแนะ	ที่มาจากรายงานการปฏิรูปประเทศ ด้านการเมือง
<p>๒) ห้ามผู้สมัครรับเลือกตั้งนำเงินของบุคคลหรือของนิติบุคคลใดมาใช้จ่ายหรือสนับสนุนการเลือกตั้ง โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่ว่ากรณีใด ๆ</p> <p>๓) ห้ามพรรคการเมือง หัวหน้าพรรค กรรมการบริหารพรรค หรือตัวแทน รับเงินบริจาคหรือเงินช่วยเหลือใด ๆ ที่ผิดกฎหมาย</p> <p>๔) ผู้กระทำความผิดมีโทษจำคุก ๕ ปี ถึง ๑๐ ปี โดยไม่มีการรอกการลงโทษหรือรอกการกำหนดโทษ และมีโทษปรับจำนวน ๒๐ ล้านบาท และหากเป็นนิติบุคคลที่กระทำความผิด ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.) เข้าตรวจสอบกระแสการเงินหมุนเวียนในนิติบุคคลนั้นได้ด้วย</p> <p>๕) ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ตัวแทนผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือบุคคลใดที่เกี่ยวข้องกับผู้สมัครคนใด รับเงินที่มาจาก การสนับสนุนที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายข้างต้น ให้มีโทษจำคุกไม่เกิน ๑๐ ปี โดยไม่มีการรอกการลงโทษหรือรอกการ กำหนดโทษ และมีโทษปรับจำนวน ๒๐ ล้านบาท พร้อมถูกเพิกถอนสิทธิการสมัครรับเลือกตั้งตลอดชีวิต</p>	
<p>๒. กรณีมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้สมัครผู้ใด หรือมีผู้ใดกระทำความผิดต่อกฎหมายเลือกตั้ง หากเป็นการกระทำความผิดอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ระเบียบหรือประกาศของคณะกรรมการ การเลือกตั้ง (กกต.) หรือมีพฤติการณ์ที่เชื่อได้ว่าผู้สมัครผู้ใดก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำ สนับสนุน หรือรู้เห็นเป็นใจ ให้บุคคลอื่นกระทำการดังกล่าว หรือรู้ว่ามีมีการกระทำการดังกล่าวแล้วไม่ดำเนินการเพื่อระงับการกระทำนั้น ถ้าคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) เห็นว่าการกระทำนั้นน่าจะมีผลให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริต และเที่ยงธรรม ให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) วินิจฉัยแล้วยื่นคำร้องต่อศาลฎีกา เพื่อให้ศาลฎีกาสั่งเพิกถอน สิทธิเลือกตั้งผู้สมัครที่กระทำการเช่นนั้นตลอดชีวิต</p> <p>ถ้าการกระทำของบุคคลที่เป็นความผิดต่อกฎหมายที่ปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าหัวหน้าพรรค การเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดมีส่วนรู้เห็น หรือปล่อยให้พลละเลย หรือทราบถึงการกระทำนั้น แล้วมิได้ยับยั้งหรือแก้ไขเพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้ถือว่าพรรคการเมืองนั้นกระทำ การเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง</p>	<p>การเลือกตั้งที่สุจริตและเที่ยงธรรม ประเด็น การ ดำเนินคดีเกี่ยวกับการเลือกตั้งและการจัดตั้งศาลเลือกตั้ง</p>

ประเด็นข้อเสนอแนะ	ที่มาจากรายงานการปฏิรูปประเทศ ด้านการเมือง
<p>เพื่อดำเนินคดีเอาผิดกับบุคคลดังกล่าวตามกฎหมาย</p> <p>ในการนี้ ให้ถือว่าคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) เป็นผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และหากมีความผิดเกิดขึ้นซึ่งทำให้ต้องมีการเลือกตั้งใหม่ในเขตหรือพื้นที่การเลือกตั้งนั้น ให้ผู้กระทำความผิดและพรรคการเมืองนั้นต้องร่วมกันชดใช้ค่าใช้จ่ายสำหรับการเลือกตั้งดังกล่าว</p>	
<p>๓. ในกรณีที่หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองรู้ถึงเหตุแห่งการที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งในนามของพรรคการเมืองหรือผู้ช่วยหาเสียงของพรรคการเมืองไปกระทำความผิดต่อกฎหมายเลือกตั้ง ประกาศหรือคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) แล้วเพิกเฉย ถือว่าหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองรู้เห็นเป็นใจในการกระทำความผิดดังกล่าว ถือเป็นความผิด มีโทษต้องถูกตัดสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้งตลอดชีวิต</p>	<p>การเลือกตั้งที่สุจริตและเที่ยงธรรม ประเด็นการกำหนดมาตรการลงโทษ ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการเลือกตั้งอย่างเฉียบขาด</p>
<p>๔. หลักเกณฑ์ประการอื่นเป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่ไม่ขัดหรือแย้งกับร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช (ฉบับผ่านประชามติ)</p>	
<p>บทเฉพาะกาล</p>	
<p>ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ</p>	